

Duurzame ontwikkeling in een groene gemeente

Inhoudsopgave

1	Duurzame ontwikkeling in Koggenland	3
2	Resultaat van onze inspanningen	5
3	Ambities	7
4	Voorwaarden voor realisatie	8
Bijlage 1	Verklaringen begrippen, afkortingen en organisaties	11
Bijlage 2	Resultaten CO ₂ -scan 2009(incl. herberekening) (los bijgevoegd)	
Bijlage 3	Uitvoeringsprogramma Duurzaam klimaatbeleid Koggenland 2009-2020 (los bijgevoegd)	

1 Duurzame ontwikkeling in Koggenland

Duurzame ontwikkeling is een alom vertegenwoordigd begrip in krantenartikelen, discussieprogramma's en onderwerp van documentaires en van films. Een breed begrip, dat verschillende invalshoeken en definities kent. De Verenigde Naties omschrijven duurzame ontwikkeling in het Brundtland-rapport (1987) als volgt: 'de ontwikkeling die voorziet in de behoeften van onze generatie zonder het daarmee voor toekomstige generaties onmogelijk te maken om in hun behoeftes te voorzien'.

Een gezonde leefomgeving, een goede staat van het milieu en het klimaat zijn hiervoor de basis. Voor Koggenland betekent dit dat we ons verantwoordelijk voelen om zorgvuldig om te gaan met het belang van mens en milieu.

We willen een groene gemeente zijn: duurzame ontwikkeling is hiervan een uiterst belangrijk aspect. De gemeente heeft in het coalitieprogramma 2010-2014 uitgesproken het beleid met betrekking tot duurzame ontwikkeling te willen intensiveren, waarbij de term "ambitieuw" past. Voorbeelden hiervan zijn een duurzame invulling van bedrijventerreinen en doelstellingen voor leefbaarheid, o.a. voor woningbouw en voorzieningen zoals schoolgebouwen. De nieuwe gemeentelijke structuurvisie geeft duurzaamheid aan als een zeer belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van de woonomgeving. Daarnaast ondersteunt Koggenland als millenniumgemeente de millenniumdoelen van de Verenigde Naties.

Duurzame ontwikkeling is voor ons dus geen nieuw of trendy begrip, maar een onderwerp waar we als gemeente al jaren serieus en ambitieus mee aan de slag zijn. We worden hierbij vanaf 2002 met subsidie ondersteund door het Rijk en de provincie. Met een gericht klimaatbeleid zorgen we er mede voor dat de leefbaarheid voor alle inwoners zo optimaal mogelijk wordt. Energiezuinige woningen leveren hieraan een grote bijdrage door hun comfort en voor bewoners stabiele vaste lasten. Tegelijk willen we dat bedrijven zich blijven vestigen in onze gemeente. Een gunstig vestigingsbeleid trekt nieuwe bedrijfsactiviteiten aan en houdt bestaande bedrijventerreinen actief. Met duurzaam ondernemen wordt bovendien de continuïteit van economische activiteiten versterkt. En dat we voor bedrijven een aantrekkelijke gemeente zijn, blijkt wel uit de contacten met ondernemers én uit het feit dat we in 2008 gekozen zijn tot MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland.

We willen hiervoor niet afhankelijk zijn van anderen, maar zelf verantwoordelijkheid dragen. Dat betekent bijvoorbeeld dat we de energie die we gebruiken, ook hier op een duurzame manier moeten produceren. Hierbij blijft goede afstemming tussen mensen en organisaties met soms uiteenlopende belangen noodzakelijk. Het maakt ook dat we als gemeente niet tevreden zijn met wat we al hebben bereikt, maar verder zoeken naar duurzame en innovatieve mogelijkheden om het leef- en vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven nog beter te maken.

In deze notitie en het Uitvoeringsprogramma Duurzaam klimaatbeleid Koggenland 2009-2020 geven we een overzicht van onze inspanningen op dit gebied en verwoorden we onze ambities voor duurzame ontwikkeling op klimaatgebied in onze groene gemeente.

De in de tekst onderstreepte woorden of namen van organisaties vindt u terug in de verklarende woordenlijst in bijlage 1.

2 Resultaat van onze inspanningen

De kracht van duurzame ontwikkeling zit in de combinatie van meerdere ideeën en maatregelen op uiteenlopende gebieden en van verschillende partijen. We pakken duurzame ontwikkeling in Koggenland het liefst zo efficiënt en effectief mogelijk op in concrete projecten en maatregelen en in samenwerking met anderen.

De afgelopen jaren hebben we uiteenlopende projecten/maatregelen geïnitieerd en ondersteund. We hebben bijvoorbeeld subsidie verleend om de nieuwbouw van de zorgappartementen (inclusief wijksteunpunten) van Vijverstate met Road Energy Systems (RES) en warmtepompen mogelijk te maken. RES is een systeem dat de warmte/koudeopslag in de grond reguleert. De inzet van dit systeem en van warmtepompen bespaart energie en zorgt voor een hoog klimaatcomfort in de woningen. Ook zijn 81 woningen in Koggenland met subsidie voorzien van zonneboilers.

Als opdrachtgever van projecten zijn we zelf direct aan zet. In het nieuwe gemeentehuis is betonkernactivering toegepast. Dit is een verwarming- en koelingsysteem, waarbij watervoerende leidingen vanuit de bodem voor een constante temperatuur zorgen. De windmolens Lysbet Tijs, Obdam en Oudendijk zorgen voor elektrische energie in 10.000 huishoudens. We hebben vier pandawoningen in Burghtlanden laten bouwen. Deze woningen zijn gebouwd volgens het programma van eisen van het Wereld Natuur Fonds.

Bewustwording, wéten wat je zelf kan doen om energie te besparen, is een belangrijk onderdeel van een energiebewuste gemeente. Met diverse acties hebben we onze inwoners en ondernemers geïnformeerd over de mogelijkheden om energie te besparen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ecoteams, de Energie Prestatie Advies (EPA)-acties en het scholenproject Energie sparen voor basisscholen.

Het (digitale) loket van M-Profit biedt agrarische ondernemers informatie over duurzame technische ontwikkelingen. Het loket is bereikbaar via de gemeentelijke website en wordt door ons bij agrarisch ondernemers gepromoot. Het Energiecentrum geeft informatie aan Midden en Klein Bedrijven (MKB) en is via de gemeentelijke website bereikbaar. En vanaf begin 2009 bieden we duurzaamheidleningen aan om eigenaren van bestaande woningen te bewegen maatregelen te nemen om hun energieverbruik te verminderen. Ook is dit jaar aan deze doelgroep provinciale subsidie verstrekt voor zonnepanelen.

We voeren een actief klimaatbeleid en proberen energie te (laten) besparen bij woningen, bedrijven, transport/vervoer en in onze eigen gebouwen. Bij transport/vervoer hebben we bijvoorbeeld gekeken naar ons eigen wagenpark.

Er gelden landelijke afspraken – het zogenaamde klimaatakkoord – om de volgende doelen te bereiken:

- \\ Een energiebesparing van 2% per jaar (nu is dat 0,9% landelijk);
- \\ 20% duurzame energie in 2020;
- \\ Reductie van broeikasgassen in 2020 naar 30% (t.o.v. 1990);
- \\ Een energietransitie naar een klimaatneutrale toekomst.

In februari 2009 heeft het CO₂-Servicepunt een Kooldioxide (CO₂)-scan uitgevoerd om de hoeveelheid CO₂-emissie in Koggenland te meten. De scan geeft inzicht in hoofdlijnen, levert bouwstenen voor beleid op de langere termijn (2030 – 2050) en geeft een ijkpunt voor het toetsen van projecten in de toekomst. Bovendien helpt de scan het formuleren van niet-realistische ambities te voorkomen.

Uit deze scan en een herberekening ervan blijkt dat er nu een CO₂-emissie van 5,3 ton per inwoner per jaar (bron: CO₂-servicepunt, Provincie Noord-Holland) is. Vergeleken met andere gemeenten zitten we hiermee net boven het gemiddeld niveau (tussen de 4 en 5 ton per inwoner per jaar). Met name woningbouw, bedrijven, verkeer en vervoer zijn voor de uitstoot van CO₂ verantwoordelijk.

Zeventien procent van onze energie wordt nu duurzaam geproduceerd. We verwachten dat de CO₂-emissie de komende jaren door de toename van het aantal inwoners, bedrijfsactiviteiten, verkeer en vervoer verder stijgt. Voor het nieuwe bedrijventerrein Distriport nemen we dan ook maatregelen om de CO₂-emissie te beperken.

We willen de kans die windenergie ons biedt, beter benutten door opwaardering van de bestaande locaties.

Om de afspraken van het Klimaatakkoord te halen en een groene gemeente te blijven, is een zeer forse investering in duurzame maatregelen en organisatie echter noodzakelijk.

Met betrekking tot de organisatie hebben wij onderzocht of de gemeente Koggenland toegesneden is voor een eigen Energiebedrijf. Bij het onderdeel randvoorwaarden komen wij hierop nader terug.

3 Ambities

We intensiveren ons beleid op het gebied van duurzame ontwikkeling. We zijn hierin ambitieus. Dat ziet u terug in de zaken die we nu en de komende tijd gaan realiseren. We erkennen heel duidelijk de urgentie om alle kansen voor duurzame ontwikkeling in onze gemeente te onderzoeken en samen met inwoners, bedrijven en politiek Koggenland verder uit te werken.

In 2008 heeft de stuurgroep Klimaatbeleid samen met SenterNovem (een uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Economische Zaken) een inventarisatie gemaakt van duurzame ontwikkelingsmogelijkheden in onze gemeente. Aan de hand van vier thema's – gemeentelijke gebouwen en installaties, utiliteitsgebouwen, woningbouw en bedrijven - zijn nieuwe doelen en maatregelen vastgesteld die uiterlijk in 2012 gerealiseerd of in gang gezet zijn.

Samen met de resultaten van de onlangs uitgevoerde CO₂-scan bepalen deze de doelen die we in 2020 *minimaal* bereikt willen hebben:

1. CO₂-reductie met *ten minste* 17 % ten opzichte van 1990;
2. 24% van de energie wordt duurzaam opgewekt;
3. Energiebesparing is 2,5 % per jaar en er komen energieneutrale woonwijken.

Dit realiseren we door de maatregelen die zijn genoemd in het Uitvoeringsprogramma.

Wat levert dit op?

De gemeente beïnvloedt de kwaliteit van haar woningbestand.

1. Energiezuinige woningen zorgen voor stabielere woonlasten, doordat energieprijsstijgingen minder effect hebben op de uitgave van de bewoners.
2. Woningen blijven langer voldoen aan de eisen van de markt. Hierdoor kunnen ingrijpende renovaties en uiteindelijk herstructurering langer worden uitgesteld.
3. Een kwalitatief goed woningbestand is mede bepalend dat de gemeente Koggenland een aantrekkelijke gemeente is om te wonen.
4. Een kwalitatief goed woningbestand maakt de woningbezitters minder kwetsbaar bij het "instorten" van de huizenmarkt (woningen kunnen zich met kwaliteit extra onderscheiden).
5. Deze argumenten gelden ook in enigermate voor de bedrijven.

4 Voorwaarden voor realisatie

We realiseren ons dat we onze ambities alleen effectief en efficiënt kunnen waar maken als belangrijke voorwaarden gerealiseerd zijn.

Structurele communicatie over de aanpak en resultaten van het klimaatbeleid naar alle doelgroepen is noodzakelijk. We hebben steun en inzet van anderen nodig voor de duurzame ontwikkeling in Koggenland. Dit betekent onder andere dat we actief andere partijen (inwoners, bedrijven, deskundigen) gaan betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van ons beleid. Deze wint er is onze communicatieaanpak gereed.

We gaan de energiedoelstellingen in andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen integreren. Enerzijds doen we dit door de klimaatdoelstellingen in het Investeringsfonds Stedelijk Vernieuwing (ISV)-beleid, bestemmingsplannen en het Woningbedrijf op te nemen. Anderzijds laten we ons ook vanuit ander beleid inspireren tot nieuwe duurzame mogelijkheden.

Met een kwaliteitszorgsysteem leggen we taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vast om vervolgens te bewaken. Hiervoor gaan we bestaande protocollen, werkprocessen en procesbeschrijvingen aanpassen.

Een structureel budget is noodzakelijk evenals vastgestelde randvoorwaarden en bevoegdheden om met budgetten voor energiebesparing en duurzame energie door doelgroepen om te gaan. Het inzetten van innovatieve technieken moet mogelijk blijven.

Gaan we vooruit? Het effect van onze inspanningen moet zichtbaar worden. Jaarlijks gaan we meten waar Koggenland nu staat. Projecten worden ook individueel gemonitord volgens een vast te leggen protocol.

Met betrekking tot de organisatie hebben wij onderzocht of de gemeente Koggenland toegesneden is voor een eigen Energiebedrijf. Uit gesprekken is gebleken, dat het van belang is drie onderdelen van een energiebedrijf te onderscheiden:

1. energie-exploitatiebedrijf: voor de inkoop (afname) en verkoop (levering) van duurzame energie, inclusief financiële administratie
2. energiediensten: loketfunctie voor burgers en bedrijven, advies, "ontzorgen" van kleinschalige duurzame energiemaatregelen, subsidieverstrekking, etc.
3. projectmatige energie-bv'tjes: voor de organisatie van levering en afrekening van bijvoorbeeld collectieve warmtesystemen en dergelijke.

Wij zijn tot de conclusie gekomen, dat de schaal van Koggenland te gering is om de risico's te kunnen dragen en schaalvoordeel te kunnen behalen. Het advies is daarom geen gemeentelijk exploitatie-bedrijf op te richten, maar dit over te laten aan de Noordhollandse Energie Coöperatie (NHEC) of andere samenwerkingsverbanden.

Om de ambities van Koggenland op het gebied van klimaatdoelstellingen waar te maken, is een uitbreiding van de capaciteit op het gebied van energiediensten ook voor Koggenland onontkoombaar. Op projectniveau kan het wenselijk zijn een energie-bv op te richten om collectieve energiesystemen te organiseren.

Bijlage 1

Verklaringen begrippen, afkortingen en organisaties

ECN	Energy research Centre of the Netherlands. Website: www.ecn.nl
EPA	Energie Prestatie Advies is een inspectie om de energievriendelijkheid van een woning in kaart te brengen. Zo weet de eigenaar of de koper van een woning beter wat hij kan verwachten aan energiekosten.
M-Profit	M-Profit is een samenwerkingsverband van installateurs, adviseurs en aannemers om rendabele milieu-investeringen en besparingsmogelijkheden in akkerbouw, bollen- en groenteteelt in de regio Noord-Holland Noord actief te ondersteunen. M-Profit is geen financiële regeling, maar een vervolg op het project Duurzaam Ondernemen op het Erf (DOE) dat in 2003 is afgerond. Website: www.m-profit.nl
Energiecentrum	Het Energiecentrum houdt zich bezig met het bevorderen van energiebesparing bij ondernemers in het midden- en kleinbedrijf. Website: www.energiecentrum.nl
CO ₂ -Servicepunt	Het CO ₂ -Servicepunt van de Provincie Noord-Holland ondersteunt gemeenten bij de uitvoering van het klimaatbeleid. Het team helpt gemeenten bij beleidsvorming en de realisatie van (collectieve) projecten. Het CO ₂ -Servicepunt brengt daarnaast gemeenten en marktpartijen bij elkaar. Website: www.CO2-servicepunt.nl
Duurzame productie	Het produceren van diensten en goederen zonder toekomstige generaties te benadelen en met respect voor iedereen.
EPC	Energieprestatiecoëfficiënt is een indexgetal dat de energieprestatie van nieuwbouw weergeeft. Op basis van het EPC is het mogelijk om de energiezuinigheid van woningen vergelijken.
EPN	Energie Prestatie Normering: deze normering stelt eisen aan de energiezuinigheid van nieuwbouw.
Passief renoveren	Een Passief Huis is een huis dat een zeer hoogwaardig en aangenaam binnenklimaat combineert met een zeer laag energieverbruik. Bij passief renoveren wordt een woning volgens deze doelstelling aangepast.

Bijlage 2

Uitvoeringsprogramma Duurzaam klimaatbeleid Koggenland 2009-2020

(los bijgevoegd)

Bijlage 3

Resultaten CO₂-scan 2009 (incl. geactualiseerde berekening)

(los bijgevoegd)